M-A.I
Paper-I- History of Mod[ern M]aharashtra

C:\data\riddhi\\Con No.
Oct-2013
Con. 4092-13.

GS-

(3 Hours)

[Total Marks : 100

N.B. : (1) **Attempt** any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Describe the socio-political conditions in Maharashtra on the eve of the British rule.

2. Assess the contribution of Prarthana Samaj in social protest against religious dogmas.

3. Write an essay on Indian social conference of M.G.Ranade.

4. Discuss the growth of liberation of Pheroze Shah Mehta and K.T.Telang.

5. Bring out the role of Indian National Congress in promoting nationalism.

6. Explain the development in the field of transport and communication between 1861 and 1920 in maharastra.

7. Make an estimate of G.K.Gokhale as a moderate leader of the Indian National Congress.

8. Write short note on any **two** of the following : -
   (a) Land revenue settelement (1818-1861)
   (b) Balshastri Jambhekar
   (c) Vishnushastri Chiplunkar
   (d) Press.

[TURN OVER

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) [एकू[illegible]०

सूचना- : (१) **कोणतेही चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना समान **गुण** आहेत.

१. इंग्रज शासनाच्या पूर्वसंध्येला महाराष्ट्रातील सामाजिक आणि राजकीय परिस्थीतींचे वर्णन करा.

२. सामाजिक आणि धार्मिक विषमते विरोधातील प्रार्थना समाजाच्या योगदानाचे मूल्यमापन करा.

३. महादेव गोविंद रानडे यांच्या अखील भारतीय सामाजिक परिषदेवर निबंध लिहा.

४. फिरोजशहा मेहता आणि के.टी.तेलंग यांच्या उदारमतवादी विचारांच्या विकासाची चर्चा करा.

५. अखील भारतीय काँग्रेसची राष्ट्रवादाच्या संवदीनातील भूमीका स्पष्ट करा.

६. १८६१ ते १९२० मधील महाराष्ट्रातील वाहतूक आणि दळणवळणातील विकास विशद करा.

७. अखील भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसमधील मवाळवादी नेता म्हणून गोपाळ कृष्ण गोखले यांचे मूल्यमापन करा.

८. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर थोडक्यात टिपा लिहा.
   (अ) १८१८ ते १८६१ मधील शेतसारा पध्दत
   (ब) बाळशास्त्री जांभेकर
   (क) विष्णेशास्त्री चिपळूणकर
   (ड) वृत्तपत्रे

....

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

Con. 3853–13.

M.A. I
Paper-II - Indian Nation[illegible] [illegible]ement

StudentBounty.com

[illegible]S–3466

(3 Hours)

[T[illegible] : 100

N.B. (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Examine the contribution of the Cambridge School of historians towards writing of the hist[illegible] of Indian National Movement.
2. Assess the impact of the Revolt of 1857.
3. Trace the growth of Western Education in India till 1854.
4. Comment on the British economic policies and their effects on Indian society.
5. Give an account of the programmes and policies of Indian National Congress from 1885 to 1919.
6. Highlight on the salient features of the Civil Disobedience Movement of Gandhiji.
7. Bringout the role of women as a new force in the Indian National movement.
8. Write short note on any **two** of the following :—
   (a) Hindu Mahasabha
   (b) Montague-Chemsford Reform of 1919
   (c) Trade Unionism in Indian National Movement
   (d) Quit India Movement (1942).

(मराठी रूपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नास **समान** गुण आहेत.

१. भारतीय राष्ट्रीय चळवळीच्या इतिहास लेखनातील केंब्रिज विचारवादी इतिहासकारांच्या योगदानाचे परीक्षण करा.
२. इ.स. १८५७च्या उठावाच्या परीणामाचे मूल्यांकन करा.
३. इ.स. १८५४ पर्यंतच्या भारतात पाश्चात्य शिक्षणाच्या झालेल्या विस्ताराचा मागोवा घ्या.
४. भारतीय समाजावरील इंग्रजांचे आर्थिक धोरण आणि त्याचे परिणामावर भाष्य करा.
५. इ.स. १८८५ ते १९१९ मधील भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसचे धोरण आणि कार्यक्रमांचा खुलासा करा.
६. गांधीजींच्या सविनय कायदेभंग चळवळीच्या ठळक वैशिष्ट्यांवर प्रकाश टाका.
७. भारतीय राष्ट्रीय चळवळीतील एक नवशक्ती म्हणुन स्त्रियांची भूमिका स्पष्ट करा.
८. खालीलपैकी कोणतेही **दोहोंवर** थोडक्यात टिपा लिहा :-
   (अ) हिन्दु महासभा
   (ब) इ.स. १९१९ ची माँटेग्यू चेम्सफोर्ड सुधारणा
   (क) भारतीय राष्ट्रीय चळवळीतील कामगार संघटना
   (ड) इ.स. १९४२ ची चलेजाव चळवळ.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A.-I
Paper-III - History of [illegible]rope

VT-S.H.Exam. Oct.-13- 123

Con. 3331-13. [illegible]3402

StudentBounty.com

(3 Hours) [Total [illegible]00

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Examine the ancient regime responsible for the Revaluation of 1789 in France.
2. Assess the circumstances leading Napolean Bonaparte to power.
3. Discuss the achievements of Vienna Congress of 1815 in Europe.
4. Bring out the economic transformation brought out by the Agrarian Evalution.
5. Analyse the contribution of Mazzini, Cavour and Garibaldi towards the unification of Italy.
6. Give an account of the Greek War of Independence between 1821-1831.
7. Explain the system of Alliances carried out by Bismark during 1971 to 1890.
8. Trace the reforms of Czar Nicholas I and Alexander II in Russia.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) (एकूण गुण : १००

सूचना :(१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. इ. स. १७८९ च्या, फ्रेंच क्रांतीस कारणीभूत झालेल्या प्राचीन कालखंडाचे परीक्षण करा.
२. नेपोलियन बोनापार्टच्या उदयास कारणीभूत परीस्थितीचे मुल्यांकन करा.
३. इ. स. १८१५ च्या युरोपमधील व्हिएन्ना परीषदेच्या कामगिरीची चर्चा करा.
४. कृषी क्रांतीने घडवून आणलेले आर्थिक बदल स्पष्ट करा.
५. इटलीच्या एकीकरणातील मॅझिनी, गॅरीबॉल्डी आणि काव्हुरच्या योगदानाचे विश्लेषण करा.
६. इ. स. १८२१ ते १८३१ मधील ग्रीक स्वातंत्र्य युद्धाचा खुलासा करा.
७. इ. स. १८७१ ते १८९० मधील बिस्मार्कने घडवून आणलेली करार प्रतिकार पद्धत स्पष्ट करा.
८. रशियातील झार निकोलस पहिला आणि अॅलेक्झांडर दुसऱ्याच्या सुधारणांचा मागोवा घ्या.

****

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

Ash2-D:\Data-83

Con. 6267-13. M-A-I Paper-IV- History of China ...118

StudentBounty.com

(3 Hours) **[Total Mar...**

N.B. : (1) **Attempt** any **four** questions.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

1. Examine the impact of colonialism in China and state how the early 20th century China reacted to the colonial policies of the Western world.

2. Trace the factors leading to the Revolution of 1911 in China.

3. Assess the domestic policies of Chiang Kai Shek and state how far he was successful in unifying China.

4. Analyse the growth of the Communist Party of China till 1935.

5. Discuss the important causes, course and consequences of the Long March.

6. Highlight the four modernisation programme under Deng xiaoping and state its impact on the Chinese Economy.

7. Make an assestment of Chinese relations with U. S. S. R. from 1949 to 1992.

8. Comment on any **two** :–
   (a) Constitutional challenges forced by the Communist government of China after 1949.
   (b) Free market Economy and Globalisation.
   (c) Sino–Indian relations.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) **[एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. चीन मधील वसाहतवादाच्या परीणामांचे परीक्षण करून २०व्या शतकातील चीनने पाश्चात्य वसाहतीक धोरणास कशा प्रतिक्रिया दिल्या ते विशद करा.

२. इ. स. १९११ च्या चीनी क्रांतीस कारणीभूत घटकांचा मागोवा घ्या.

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

३. चिआंग कैश् शेकच्या अंतर्गत धोरणाचे मूल्यांकन करून तो चीनचे एकीकरण करण्यास कितपत यशस्वी ठरला ते स्पष्ट करा.

४. इ. स. १९३५ पर्यंतच्या चीनी कम्युनिस्ट पक्षाच्या विस्ताराचे विश्लेषण करा.

५. प्रदिर्घ प्रवासाची कारणे, वाटचाल आणि परीणामांची चर्चा करा.

६. डेंग सिऑपिंगच्या चार आधुनिकरण कार्यक्रमावर प्रकाश टाकुन त्याचे चीनी अर्थकरणावरील परीणाम विशद करा.

७. इ. स. १९४९ ते १९९२ मधील चीन रशिया संबंधांचे मूल्यांकन करा.

८. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहोंवर** भाष्य करा :-
(अ) इ. स. १९४९ नंतरच्या चीनी कम्युनिस्ट सरकराच्या समस्या.
(ब) खूले अर्थकरण आणि जागतिकीकरण.
(क) चीन-भारत संबंध.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

Oct-2013

M.A.-II

Paper-V- Historical Methods and Philosophy of History.

P3-upq-Oct13--2ndHalf oc13 C-146

Con. 5195-13. GS-3604

StudentBounty.com

(3 Hours) [Total Marks : 100

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Examine the significance of sources in historical research.
2. Analyse the various steps involved in historical research.
3. Evaluate the importance of the credibility of sources in historical research.
4. Discuss the logical process involved in historical research.
5. Assess the theological approach of the philosophy of history.
6. Explain the materialistic view of history as propounded by KarlMarx.
7. Describe the subaltern view of history as conceived by Antonio Gramci.
8. Comment on any **two** of the following :—
   (a) Synthesis of Sources
   (b) Nationalist School of Indian historiography
   (c) Orientalist School of Indian historiography.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) [एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांस **समान** गुण आहेत.

१. इतिहास संशोधनातील साधनांच्या महत्त्वाचे परीक्षण करा.

२. इतिहास संशोधनातील विविध टप्प्यांचे विश्लेषण करा.

३. इतिहास संशोधनातील साधनांच्या विश्वासनियतेच्या महत्त्वाचे मूल्यमापन करा.

४. इतिहास संशोधनातील तार्किक प्रक्रियेची चर्चा करा.

५. इतिहासाच्या तत्त्वज्ञानातील धार्मिक दृष्टिकोणाचे मुल्यांकन करा.

६. कार्लमार्क्सच्या इतिहासा संबंधीचे जडवादी विचार स्पष्ट करा.

७. ॲन्टोनिओ ग्रॅम्सीच्या इतिहासा संबंधीच्या वंचितवादी विचार प्रवाहाचे वर्णन करा.

८. खालीलपैकी **दोहोंवर** भाष्य करा :-
   (अ) साधनांचे समन्वय
   (ब) भारतीय राष्ट्रवादी इतिहास लेखन शास्त्र
   (क) पौर्वात्यवादी भारतीय इतिहास लेखन शास्त्र.

----

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. part - I & II
History - VI - USA

C:\data\SP\Con No. 6
Oct. 2013
Con. 4549-13.

GS-3823

(3 Hours) [Total Marks : 100

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) All questions carry **equal** marks.

1. Describe the agricultural and industrial conditions in the 20th Century America.

2. Bring out the salient features of the Progressive Movement between 1900 and 1919.

3. Account for the rise of America as a world power during the second decade of the 20th century.

4. How far did the New Deal Programmes succeed in solving the problems created by the great depression ?

5. Give an account of the internal developments in America during the period of World War II.

6. Write an essay on the Women's Liberation movement in America.

7. Analyse the foreign policy of the USA during the period 1900-1920.

8. Comment on :-
   (a) Science and Technology
   (b) Immigration and Ethnicity.

[TURN OVER

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) [एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नास समान गुण आहेत.

१. २०व्य शतकातील अमेरिकेतील कृषी आणि औद्योगिक परीस्थितीचे वर्णन करा.

२. इ.स.१९०० ते १९१९ मधील प्रागतिक चळवळीची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

३. २०व्या शतकातील दुसऱ्या दशकात जागतिक सत्ता म्हणुन अमेरिकेच्या उदयाची कारणमिमांसा करा.

४. नव कार्यक्रम जागतिक महामंदीने निर्माण केलेल्या समस्या सोडवण्यात कितपत यशस्वी ठरले ?

५. दुसरे महायुद्ध कालखंडातील अमेरिकेच्या अंतर्गत घडामोडीचा खुलासा करा.

६. अमेरिकेतील स्त्रिमुक्ती चळवळीवर निबंध लिहा.

७. इ.स. १९०० ते १९२० या काळातील अमेरिकेच्या परराष्ट्र धोरणाचे विश्लेषण करा.

८. भाष्य करा:-
(अ) विज्ञान आणि तंत्रज्ञानातील विकास
(ब) स्थलांतर आणि वांशिक धोरण.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

Ash-D:\Data-50

M.A.-II

Con. 3968-13. Paper-VII - History of Buddhism & Jainism GS

(3 Hours) [Total Marks : 100

N.B. : (1) **Attempt** any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Describe the various Buddhist Literary Sources for the study of Buddhism.

2. Discuss the causes of the Renunciation of Lord Buddha.

3. Explain the role of Samrat Ashoka in the spread of Buddhism in India and abroad.

4. Write the impact of Buddhism on Indian society.

5. Review the Non–Literary Sources of Jainism.

6. Trace the significance of Nine Tattvas and Six Dravyas as the Teaching of Mahavira.

7. Examine the role of King Samprati in spread of Jainism.

8. Comment on any **two** of the followings:–
   (a) Buddhist Art and Architecture.
   (b) Buddhist Sects.
   (c) Life of Mahavira.
   (d) Three Jain Councils.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) **एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. बुध्दधर्माच्या अभ्यासासाठी विविध बौध्द वाङःमयीन साधनांचे वर्णन करा.

२. भगवान बुध्दाच्या गृहत्यागाच्या कारणांची चर्चा करा.

३. भारतात आणि भारताबाहेर बुध्द धर्माच्या प्रसारार्थ सम्राट अशोकाची भूमिका स्पष्ट करा.

४. भारतीय समाजावर बौध्दधर्माच्या शिकवणीचा प्रभाव लिहा.

TURN OVER

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

५. जैनधर्माच्या अवाङ:मयीन साधनांचा मागोवा घ्या.

६. वर्धमान महाविराची शिकवण म्हणुन 'नऊतत्त्व आणि षड्द्रव्य' यांचे महत्त्व

७. जैनधर्माच्या प्रसारामध्ये राजा संप्रतीच्या कार्याचे परीक्षण करा.

८. खालील कोणत्याही दोहोवंर टिपा लिहा :–

(अ) बौध्द कला आणि स्थापत्यकला
(ब) बौध्दधर्मातील पंथ
(क) वर्धमान महाविराचे जीवन
(ड) तीन जैन धर्मपरिषदा

----

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA (Part I & II)
History Group (ii) paper VIII (option 'c') ... 8
economic & Administrative of Maratha's (1600 - 1818 A.D)
16/04/2013

Con. 2218-13. **BN-7**

(3 Hours) **[Total Marks : 100**

StudentBounty.com

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Explain the relevance of foreign accounts in the writing of Maratha history.

2. Highlight the role played by geographical factors in moulding socio-economic life in 17th Century Deccan.

3. Describe the nature and structure of the military administration during the period of your study.

4. Evaluate the functioning of the village communities in medieval Deccan.

5. Write a critique on the position of women in Maratha society.

6. Discuss the various items of State Expenditure of the Maratha State.

7. Identify the various features of urbanisation during the Maratha period.

8. Write detailed notes on any **two** of the following :—
   (a) Saint-poets in 17th Century Deccan
   (b) Chauth and Sardeshmukhi
   (c) Currency and Banking
   (d) Maratha Temple Architecture.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) **[एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. मराठ्यांच्या इतिहास लेखनामध्ये परकीय प्रवासवृत्तांताचे महत्त्व स्पष्ट करा.

२. १७ व्या शतकातील दख्खनमधील सामाजिक-आर्थिक जीवनात बदल घडण्यामध्ये भौगोलिक घटकांच्या भूमिकेवर प्रकाश टाका.

३. आपल्या अभ्यासाच्या कालखंडातील लष्करी प्रशासनाचे स्वरूप आणि रचना स्पष्ट करा.

४. मध्ययुगीन दख्खनमधील गावगाड्यांच्या कार्याचे परीक्षण करा.

५. मराठेकालीन सामाजातील स्त्रीयांच्या स्थितीवर टीकात्मक टीप लिहा.

६. मराठेकालीन राज्यांच्या खर्चाच्या विविध बाबींवर चर्चा करा.

७. मराठेकालीन शहरीकरणाच्या विविध वैशिष्ट्यांची माहिती लिहा.

८. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर सविस्तर टिपा लिहा :-
   (अ) दख्खनमधील १७ व्या शतकातील संत-कवी
   (ब) चौथ आणि सरदेशमुखी
   (क) बँका आणि चलन
   (ड) मराठेकालीन मंदिर वास्तुकला.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA (Part I & II)
History Group (ii) paper - VI - (op...) - History of U.S.A in the 20th century

AGJ 1st half (g) 4

Con. 1046-13. ...8

(3 Hours) [Total Ma...

30/04/...

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Review the socio-political conditions at the turn of 20th century U.S.A.

2. Examine the progressive movement during the period of Theodore Roosevelt.

3. Assess the policies and programmes of U.S.A. during the period from 1900-1919.

4. Discuss the causes and consequences of the great depression in U.S.A.

5. Describe the Reconstruction Programme undertaken by President F. D. Roosevelt.

6. Explain the Civil Rights Movement during the period of your study.

7. Give an account of America's Foreign Policy between 1900-1920.

8. Highlight the developments in Art, Literature and Culture in U.S.A.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) **[एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. २० व्या शतकाच्या सुरूवातीच्या अमेरिकेतील सामाजिक आणि राजकीय परिस्थितीचा आढावा घ्या.

२. थेडोर रूझवेल्टच्या काळातील प्रागतिक चळवळीचे परीक्षण करा.

३. इ.स. १९०० ते १९१९ मधील अमेरिकेच्या धोरणाचे आणि कार्यक्रमांचे मूल्यांकन करा.

४. अमेरिकेतील जागतिक महामंदिच्या कारणांची आणि परिणामांची चर्चा करा.

५. अध्यक्ष फ्रँकलिन डि. रूझवेल्टने हाती घेतलेल्या पुनर्रचना कार्यक्रमांचे वर्णन करा.

६. तुमच्या अभ्यासाच्या कालखंडातील मुलकी हक्क चळवळ स्पष्ट करा.

७. इ.स. १९०० ते १९२० मधील अमेरिकेच्या परराष्ट्र धोरणाचा खुलासा करा.

८. अमेरिकेतील कला, वाङ्मय आणि सांस्कृतिक विकासावर प्रकाश टाका.

....

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA (Part I & II) History Group (i) paper III (Opt 'c') Socio-economics & culture History the west - 20th century

22/04/12

D : PH (April Exam) 55

Con. 6103-13.

(3 Hours) [Total Marks : 100

N. B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Examine the European Economic features at the beginning of the Twentieth Century.
2. Assess the role of Cinema in reflecting First World War experiences in the U.S.A.
3. State how the Second World War impacted the economy of Europe.
4. Write notes on :—
   (a) Social System in the West at the beginning of the Twentieth Century A. D.
   (b) Rehabilitation of people of France after the Second World War.
5. Assess the measures taken towards the empowerment of Women of USSR after the Second World War.
6. Analyse the stages in the growth of Labour Movement in USSR from 1917-1991.
7. Discuss the public health challanges faced by Europe in the late Twentieth Century A.D.
8. Comment on :—
   (a) Migration from Europe in the beginning of the Twentieth Century A. D.
   (b) Feminist literature in the U.S.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) [एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. २०व्या शतकाच्या सुरुवातीच्या काळातील युरोपीयन अर्थव्यवस्थेच्या वैशिष्ट्यांचे परीक्षण करा.
२. पहिल्या महायुध्दाचे अनुभव विहित करण्यात चित्रपटाच्या भूमिकेचे परीक्षण करा.
३. युरोपच्या अर्थव्यवस्थेवर दुसऱ्या महायुद्धाचे झालेले परिणाम सांगा.
४. भाष्य करा :-
   (अ) विसाव्या शतकाच्या सुरुवातीच्या काळातील युरोपातील समाज व्यवस्था.
   (ब) दुसऱ्या महायुध्दातील फ्रॉन्समधील लोकांचे अस्थापन.
५. दुसऱ्या महायुध्दोत्तर सोवियत संघ रशियातील स्त्री सबलीकरणासाठी राबविलेल्या उपयांचा मागोवा घ्या.
६. १९१७ ते १९९१ दरम्यान सोवियत संघ रशियातील मजूर चळवळीच्या विकासातील टप्प्यांचे विश्लेषण करा.
७. विसाव्या शतकाच्या उत्तरार्धात युरोपीयन सार्वजनिक आरोग्यविषयक समस्यांवर चर्चा करा.
८. भाष्य करा :-
   (अ) विसाव्या शतकाच्या सुरुवातीच्या काळातील युरोपीयन लोकांचे स्थलांतर.
   (ब) अमेरिकेतील स्त्रीवादी वाड़मय.

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA (Part I & II)

mk.76-1st hlf 13-G

History Group (I) paper - II (... - 'D')

Con. 4746-13. Gandhism : Theory & practice B...

(3 Hours) [Total Marks : ...

25/04/2013

N.B. (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Discuss the features of Western thought that influenced Gandhi during his formative years.

2. Explain Gandhi's idea of religion.

3. Describe the doctrine of Satyagraha and its implementation during the Satyagraha campaigns between 1917 and 1922.

4. Give an account of Gandhi's efforts towards achieving Communal Harmony.

5. Comment on Gandhi's concept of Freedom and Justice.

6. Critically review the critics of Gandhi.

7. Make a critique of Gandhian philosophy and modern world issues.

8. Write short notes on any **two** of the following :—
   (a) Gandhi and John Ruskin
   (b) Nayee Talim
   (c) 'Hind Swaraj'
   (d) Gandhi and Champaran.

[TURN OVER

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) [**एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. गांधींच्या जडणघडणीच्या काळात, त्यांना प्रभावित करणाऱ्या पाश्चिमात्य विचारांच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

२. गांधींची धर्माविषयी संकल्पना स्पष्ट करा.

३. सत्याग्रहाच्या सिद्धांताचे वर्णन करून, १९१७ ते १९२२ च्या काळातील सत्याग्रह लढ्यांमधून ही संकल्पना कशी अंमलात आणली ते सांगा.

४. जातीय सलोखा आणण्याकरीता गांधींने केलेल्या प्रयत्नांचा मागोवा घ्या.

५. गांधींच्या स्वातंत्र्य व न्याय या संकल्पनांवर टिप्पणी लिहा.

६. गांधींच्या टिकाकारांच्या मतांचे विवेचन करा.

७. गांधींचे तत्त्वज्ञान व आधुनिक जागतिक समस्या यांवर टीकात्मक भाष्य करा.

८. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :—
(अ) गांधी आणि जॉन रस्किन
(ब) नयी तालीम
(क) ‘हिंद स्वराज’
(ड) गांधी आणि चंपारण्य.

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA (Part I & II)
History Group (ii) paper
(option 'A') Indian Archaeology

VT-F.H.Exam. April-13-68

Con. 5905–13.

(3 Hours) [Total Marks

20/04/12

StudentBounty.com

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** question carry **equal** marks.

1. Elaborate on the relationship between Archaeology and other sciences.
2. Give an account of Mesolithic culture of India with reference of Langharaj.
3. Trace the developments in Harappan research with contribution of archaeologists till the date.
4. Write an essay on 'Punch Marked Coins.'
5. Critically evaluate the forms and nature of Painted Grey Ware in India.
6. Examine the Satavahana coinage in India.
7. Discuss the nature of Later Brahmi with reference to Allahabad Pillar Inscription.
8. Comment on :–
   (a) Archaeological artifacts
   (b) Megalithism in Maharashtra.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) **(एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. पुरातत्त्वविद्या आणि इतर ज्ञानशाखा-शास्त्रे यांचा संबंध विशद करा.

२. लंघराज या पुरातत्विय क्षेत्राच्या संदर्भाने भारतातील मध्याश्मयुगीने संस्कृतीचा मागोवा घ्या.

३. आजतागायत योगदान केलेल्या हराप्पा संस्कृतीसंदर्भातील संशोधनाच्या विकासक्रमाचा आढावा घ्या.

४. 'आहत नाणे' यावर एक निबंध लिहा.

५. भारतातील रंगीत करड्या मृदभांड्यांचे (PGW) स्वरूप व रचना यांचे चिकित्सक मूल्यांकन करा.

६. भारतातील सातवाहन नाणेनिधीचे परीक्षण करा.

७. अलाहाबाद स्तंभलेखाच्या संदर्भाने उत्तर ब्राह्मी लिपीची चर्चा करा.

८. भाष्य करा :–
(अ) पुरातत्विय चिज-वस्तू (ब) महाराष्ट्रातील महापाषाणसंस्कृती.

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA (Part I & II)
History Group (i) Paper III

Con. 860-13. (Option 'A') History of Europe (1789 - 1919) 22/04/1

089

(3 Hours) [Total ...0

StudentBounty.com

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Review the background of the Revolution of 1789 in France.

2. Account for the expansion, consolidation and downfall of Napoleonic Empire.

3. Trace the achievements of the Vienna Congress of 1815 in Europe.

4. Describe the causes and consequences of Industrial Revolution.

5. Examine the contribution of Mazzini, Cavour and Garibaldi towards the unification of Italy.

6. Analyse the Eastern Question with special reference to the Greek War of Independence between 1821 and 1831.

7. Give an account of the Paris Peace Conference and bringout the main provisions of the Treaty of Versailles.

8. Explain the major impacts of the Russian Revolution of 1917.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) **[एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नास **समान** गुण आहेत.

१. फ्रान्समधील १७८९ च्या क्रांतीच्या पार्श्वभूमीचा आढावा घ्या.

२. नेपोलियनच्या साम्राज्याचा विस्तार, दृढीकरण आणि ऱ्हासाची कारणमीमांसा करा.

३. युरोपमधील १८१५ च्या व्हिएन्ना परिषदेच्या कामगिरीचा मागोवा घ्या.

४. औद्योगिक क्रांतीच्या कारणांचे आणि परिणामांचे वर्णन करा.

५. इटलीच्या एकीकरणातील मॅझिनी, काव्हुर आणि गॅरीबॉलडीच्या योगदानाचे परीक्षण करा.

६. इ.स. १८२१ ते १८३१ मधील ग्रीक स्वातंत्र्य युद्धाच्या विशेष संदर्भासह पूर्वेय प्रश्नाचे विश्लेषण करा.

७. पॅरिस शांतता परिषदेचा खुलासा करून व्हर्साय तहाच्या प्रमुख तरतुदी स्पष्ट करा.

८. इ.स. १९१७ च्या रशियन क्रांतीचे ठळक परिणाम विशद करा.

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA (Part I & II)
History Group(ii) paper VI-(option 'B') H[...] of science
Technology & medicine in india
(19th & 20th centuries)

P3-upq-Feb.-13KL-86 A4 B

Con. 4577-13.

StudentBounty.com

(3 Hours) **[Total Marks**

30/04/20

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Explain the various approaches to the history of medicine in India.
2. 'The Victoria Jubilee Technical Institute, Bombay played a significant role in promoting engineering education'. Comment.
3. Describe the progress of Ayurvedic medicine in colonial India.
4. Discuss the contribution of the Indian Institute of Science, Bangalore to Science Education in India.
5. Give an account of the efforts made by C. V. Raman and M. Vishveshwaria for the promotion of Science in India.
6. Evaluate the progress made in addressing issues of women's health in independent India.
7. Write an essay on computer and information technology under globalization.
8. Write notes on any **two** of the following :—
   (a) Studies in Botany in Colonial India
   (b) The Bubonic Plague of 1896
   (c) Mining and Metallurgy
   (d) Indian Institutes of Technology.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) **[एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. भारतातील वैद्यकीयशास्त्राच्या इतिहास लेखन पध्दती स्पष्ट करा.
२. 'व्हिक्टोरिया जुबली टेक्नीकल इंन्स्टिटुट, मुंबई ह्या संस्थेने अभियांत्रिकी शिक्षणाच्या प्रसारामध्ये महत्त्वाची भूमिका बजावली'. भाष्य करा.
३. वसाहतकालीन भारतात आर्युवेदिक औषधाच्या विकासाचे वर्णन करा.
४. भारतातील विज्ञान शिक्षणात 'इंडियन इंस्टिटयुट ऑफ सायन्स, बेंगलोर' च्या योगदानाची चर्चा करा.
५. भारतीय विज्ञानाच्या विकासात सी.व्ही. रामन व एम.विश्वेशवरैया ह्यांनी केलेल्या प्रयत्नाचा आढावा घ्या.
६. स्वातंत्र्य भारतातील स्त्रियांच्या आरोग्यविषयी प्रश्नाबाबत झालेल्या विकासाचे मुल्यांकन करा.
७. जागतीकरणात संगणक व माहिती तंत्रज्ञानावर निबंध लिहा.
८. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन**वर टिपा लिहा :-
   (अ) वसाहतकालीन भारतातील वनस्पती शास्त्राचा इतिहास
   (ब) सन १८९६ चा ब्युबोनिक प्लेग
   (क) खाणकाम व धातुशास्त्र
   (ड) इंडियन इंन्स्टीटयुटस ऑफ टॅक्नोलोजी.

----

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A (Part I & II)
History Group (ii) paper VIII. (Option: Social economic & administrative History of Modern india (1858-1947 A.D)

P3-upq-Feb.-13KL-144 A4 B

Con. 5467-13.

(3 Hours)

[Total Marks

16/04/20

StudentBounty.com

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Examine the rise and development of the Indian Civil Services under the British rule.
2. Bringout the role of moneylenders in agricultural economy of India.
3. Explain the impact of the decline of Indian handicrafts on traditional industry in India.
4. Write a detailed note on changing status of women during the period of your study.
5. Assess the contribution of Arya Samaj in the Socio-religious reform movement in India.
6. Give an account of the legislations favouring the freedom of Press under British rule.
7. Trace the development of Railways and Roads in the second half of nineteenth century India.
8. Analyse the significance of the Government of India Act, 1919 with reference to Dyarchy.

(मराठी रुपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांस **समान** गुण आहेत.

१. भारतीय मुलकी सेवेचा इंग्रज कालखंडात झालेला उदय आणि विकासाचे परीक्षण करा.

२. भारतीय कृषी अर्थव्यवस्थेतील सावकारांची भूमिका स्पष्ट करा.

३. भारतीय हस्तोद्योगाचे पारंपरिक उद्योगावर झालेले परिणाम विशद करा.

४. तुमच्या अभ्यासाच्या कालखंडातील स्त्रियांच्या बदलत्या दर्ज्यावर सविस्तर टीप लिहा.

५. भारतातील सामाजिक आणि धार्मिक सुधारणा चळवळीतील आर्यसमाजाच्या योगदानाचे मूल्यांकन करा.

६. इंग्रज कालखंडातील वर्तमान पदाच्या स्वातंत्र्यासंबंधीच्या कायद्यांचा खुलासा करा.

७. १९व्या शतकाच्या उत्तरार्धातील भारतातील रेल्वे आणि रस्ते विकासाचा मागोवा घ्या.

८. द्विदल शासन पध्दतीच्या विशेष संदर्भासह १९१९ च्या भारत सरकार कायद्याच्या महत्त्वाचे विश्लेषण करा.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A (Part I & II)
History Group (ii) - P- VII - (GR...)
History of Indian Business
(19th & 20th Centuries).

AGJ 1st half (f) 23

Con. 994-13.

(3 Hours)

[Total Ma

20/4/13

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Discuss the meaning and scope of Business History.

2. Trace the rise of Agency Houses in Bombay, Madras and Calcutta.

3. Give an account of the development of business centres in Western India.

4. Assess the significance of speculation in the rise of modern industries.

5. Describe the traditional source of Indian finance.

6. What were the early developments and new participants in 20th century Indian Business ?

7. In what ways did colonial politics affect Indian Business ?

8. Write an essay on the salient features of Business Activities in Free India.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. व्यापारी इतिहासाचा अर्थ व व्याप्तीची चर्चा करा.

२. मुंबई, मद्रास व कलकत्त्यातील एजेन्सी हाऊजेसच्या उदयाचा मागोवा घ्या.

३. पश्चिम भारतातील व्यापारी केंद्राच्या विकासाचा आढावा घ्या.

४. आधुनिक उद्योगधंदाच्या विकासात सट्टेबाजाराच्या महत्त्वाचे मूल्यांकन करा.

५. भारतीय भांडवलाच्या पारंपारिक क्षेत्राचे वर्णन करा.

६. २० व्या शतकातील भारतीय व्यापारातील प्रारंभिक विकास आणि नवे सहभागी कोणते याचा खुलासा करा.

७. वसाहतीक राजकारणाचा भारतीय व्यापारावर कोणकोणत्या प्रकारे परिणाम झाला ते सांगा.

८. स्वतंत्र भारतातील व्यापारी उद्योगाच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांविषयी निबंध लिहा.

....

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA (Part I & II)
History Group (ii) paper VIII (option 'A') ... l, economic & administrative History of ... Ancient india upto 1000 A.D.

mk.50-1st hlf 13-G

Con. 5659-13. BN...

StudentBounty.com

(3 Hours) [Total Marks : ...

16/04/2013

N.B. (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Analyse the colonial understanding and attempts for the construction of socio-economic ancient past.

2. Trace the economical changes as occured in Rigvedic stage to Later Vedic period.

3. Explain, how Jainism posed challenge to early Vedic World view.

4. Highlight main features of administrative structure of Gupta Kings.

5. Assess the status of Women with reference the institution of marriage in ancient times.

6. Examine the ancient Indian system of Education with reference to Gurukula.

7. Describe the network of trade centres and trade routs during post-Mauryan times.

8. Comment on :—
   (a) Untouchability
   (b) Medium of Exchange.

(मराठी रूपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **प्रत्येक** प्रश्नास **समान** गुण आहेत.

१. प्राचीन सामाजिक-आर्थिक काळाच्या रचनेसाठीचे वसाहातिक आकलन व प्रयत्नांचे विश्लेषण करा.

२. ऋग्वेदीक ते उत्तरवैदिक काळादरम्यान बदलत्या अर्थव्यवस्थेचा मागोवा घ्या.

३. पूर्ववैदीक वैश्विक दृष्टिकोनाला आव्हान देणाऱ्या जैन धर्म संप्रदायाचे विवेचन करा.

४. गुप्त राजांचा प्रशासकीय संरचनेची प्रमुख वैशिष्ट्ये अधोरेखित करा.

५. प्राचीन कालीन विवाहसंस्थेच्या संदर्भाने स्त्रियांच्या दर्जाचे मूल्यांकन करा.

६. गुरुकुल पद्धतीच्या संदर्भाने प्राचीन भारतातील शिक्षण पद्धतीचे परीक्षण करा.

७. मौर्योत्तर काळातील व्यापारी केंद्र व व्यापारी मार्ग यांचे जाळे विशद करा.

८. भाष्य करा :—
   (अ) अस्पृश्यता
   (ब) विनिमयाचे माध्यम

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA (Part I & II)
History Group (ii) paper VIII - (Option ...) Social,
economic & Administrative History of M... India upto (1000-1707 A.D)

ws Feb 2013-(b) 23

Con. 984–13.

(3 Hours)

[Total Mar...

16104...

StudentBounty.com

N. B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Explain the importance of Foreign Sources for the study of Medieval Indian History.

2. Trace the features of Mughal Dynastic Rule.

3. Write an essay on the theories of kingship during the period of Delhi Sultanate.

4. Assess the position of women in Medieval Indian Society.

5. Review the efforts of early Christian Missions towards the promotion of Christianity.

6. Describe in detail the agricultural production and techniques during the Medieval Period.

7. Elaborate the role played by Indian merchants in Medieval Indian Society and Economy.

8. Give a detailed account of the Mughal Architecture.

(मराठी रूपांतर)

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. मध्ययुगीन भारतीय इतिहासाच्या अभ्यासातील परकीय साधनांचे महत्त्व स्पष्ट करा.

२. मुघलराजघराण्याच्या वैशिष्ट्यांचा मागोवा घ्या.

३. दिल्ली सुलतानशाहीच्या कालखंडातील राज्यशाहीच्या सिध्दांतावर निबंध लिहा.

४. मध्ययुगीन समाजव्यवस्थेतील स्त्रीयांच्या स्थितीचे मूल्यांकन करा.

५. ख्रिश्चनधर्माच्या उन्नतीकरिता प्रारंभीच्या ख्रिश्चन मिशनच्या प्रयत्नांचा आढावा घ्या.

६. मध्ययुगीन कालखंडातील कृषीउत्पादन आणि तंत्रांवर सविस्तर वर्णन करा.

७. मध्ययुगीन भारतीय समाज आणि अर्थव्यवस्थेमध्ये भारतीय व्यापाऱ्यांच्या योगदानावर माहिती लिहा.

८. [illegible]

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA (Part I & Part -II)
History Group(ii) paper VI -(option 'c')
History of labour in India (1830-1982)

AGJ 1st half (q) 32

Con. 4454-13.

(3 Hours)

[Total Marks

20/04/20

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Write an essay on the Leather Industry and Brassware Industry in Colonial India.

2. "The Railways played a significant role in the Economic Development of India." Explain.

3. Describe the living conditions of the Industrial Workers in Calcutta upto 1947.

4. Write an detailed note on Labour Legislation in India from 1926 to 1947.

5. Evaluate the contribution of N. M. Joshi to the Labour Movement in India.

6. Give an account of the Major Labour Strikes in Independent India.

7. Discuss the issues relating to Child Labour in India.

8. Commen on :–
   (a) Rural Connections of the Workers
   (b) N. M. Lokhande.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. वसाहतकालीन भारतातील चर्मउद्योग व पितळी वस्तूंच्या उद्योगावर निबंध लिहा.

२. "भारताच्या आर्थिक विकासात रेल्वेने महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावली आहे." स्पष्ट करा.

३. १९४७ पर्यंत कलकत्ता येथील कामगारांच्या राहणीमान स्थितीचे वर्णन करा.

४. १९२६ ते १९४७ दरम्यानच्या भारतातील कामगार विषयक कायद्यावर सविस्तर टीप लिहा.

५. भारतातील कामगार चळवळीतील एन्.एम्. जोशी यांच्या योगदानाचे मूल्यमापन करा.

६. स्वातंत्र्य भारतातील प्रमुख कामगार संपांचा आढावा घ्या.

७. भारतातील बालकामगार विषयक समस्यांची चर्चा करा.

८. भाष्य करा :-
   (अ) कामगारांचे ग्रामीण संबंध
   (ब) एन.एम. लोखंडे.

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A (Part I & II)
History Group (a) paper VII - (Option 'D')
History of Maritime trade in india
17th, 18th, 19th centuries.

P3-upq-Feb-13KL-156 A4

Con. 992–13.

(3 Hours)

[Total Marks

20/04/1

StudentBounty.com

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Discuss the recent trends in Indian Ocean historiography. How far do these contribute in the understanding of Indian history ?
2. Trace the evolution of Indian Maritime traditions and ship-building techniques.
3. Describe the salient features of the Maratha Navy and Sea Forts.
4. Explain the role of the French as an European Maritime power in India.
5. In what ways did foreign commerce have an impact on the Indian Economy ?
6. Assess the importance of Goa and Calcutta as ports during the period of your study.
7. Write a detailed note on Kanhoji Angre and Zamorin of Calicut.
8. Critically evaluate the commercial development of Bombay as a port city.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. भारतीय सामुद्रिक इतिहासाच्या आधुनिक प्रवाहांची चर्चा करा. भारतीय इतिहासाच्या अवलोकनातील त्याचे योगदान कसे आहे ते सांगा.

२. भारतीय सामुद्रिक परंपरा आणि जहाज बांधणी तंत्राच्या उत्क्रांतीचा आढावा घ्या.

३. सागरी किल्ले आणि मराठा आरमाराच्या ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

४. भारतातील युरोपीय सागरी शक्ति म्हणून फ्रेंचांची भूमिका स्पष्ट करा.

५. भारतीय अर्थकारणावर परकीय व्यापाराचा कसा परिणाम झाला ?

६. तुमच्या अभ्यास कालखंडातील गोवा आणि कलकत्ता या बंदरांचे महत्त्व विशद करा.

७. कालिकतचा झामोरियन व कान्होजी आंग्रे यांच्या विषयी सविस्तर टीपण लिहा.

८. मुंबई बंदरातील औद्योगिक विकासाचे टीकात्मक मूल्यांकन करा.

----

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A (Part-I & II)
History Group (I) P-II
(Option C) Women's Movement in India - 20th Century
25/4/13

AGJ 1st half (w) 43

Con. 4143-13. 57

(3 Hours) [Total Ma

StudentBounty.com

N.B. : (1) Answer any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Discuss different approaches to Feminist writings in history.

2. Examine how Urbanisation has affected family and gender relations.

3. Assess the contribution of Dr. Babasaheb Ambedkar towards women liberation.

4. Critically evaluate women's participation in parliamentary politics in post colonial period.

5. "Autonomous women's movement has increased the self-confidence of women". Comment.

6. How is the women portrayed in the print media ?

7. Review the role of NGO's in resolving several issues related to women.

8. Comment on :–
   (a) Women in peasant struggle
   (b) Impact of Globalization on women.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) [एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणत्याही **चार** प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. इतिहासांतील स्त्रीवादी लेखनाविषयी प्रचलित असणाऱ्या विविध दृष्टिकोणांची चर्चा करा.

२. कौटुंबिक व लिंगभाव संबंधावर नागरीकरणाचा कसा परिणाम झाला. ह्याचे विवेचन करा.

३. स्त्रीमुक्तीसाठी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी केलेल्या योगदानाचे मूल्यमापन करा.

४. स्वातंत्र्योत्तर संसदीय राजकारणांतील स्त्रियांच्या सहभागाची साक्षेपी चिकित्सा करा.

५. ''स्वायत्त स्त्रीमुक्ती चळवळीने स्त्रियांचा आत्मविश्वास वाढविला आहे.'' वरील विधानावर भाष्य करा.

६. वृत्तपत्रसृष्टित स्त्रियांचे चित्रण कसे होते ?

७. स्त्रियांचे विविध प्रश्न सोडविण्यांत स्वयसेवी संघटनांच्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा.

८. टिपा द्या :-
   (अ) शेतकरी लढ्यांतील स्त्रिया
   (ब) जागतिकीकरणाचा स्त्रियांवरील प्रभाव.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA (Part I & II)

54 : 1ST HALF-13 (g)-JP History Group (I) paper - IV. (option 'c')

Con. 2107–13. History of west Asia (1900 - 1990) **BN–1201**

(3 Hours) [**Total Marks : 100**

4/05/2013

StudentBounty.com

N.B. (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Highlight on the Mandate system in the post World War I West Asia.

2. Bring out the contribution of Kemal Pasha towards the modernisation of Turkey.

3. Discuss the significance of West Asia during the period of World War II.

4. Trace the circumstances that led to the Arab-Israel conflict in West Asia.

5. Assess the role of Saudi Arabia in the Oil Politics of West Asia.

6. Examine the main features of the Cold War. How did it affect West Asia ?

7. Give an account of the achievements of King Faysal of Saudi Arabia.

8. Write notes on any **two** of the following :—
   (a) Geo-political significance of West Asia
   (b) Imperialist rivalries in West Asia upto World War I
   (c) Problems of Jordon
   (d) World War II and West Asia.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) [**एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. पहिल्या महायुद्धोत्तर पश्चिम आशियातील मॅंडेट पद्धतीवर प्रकाश टाका.

२. तुर्कस्थानच्या आधुनिकीकरणातील केमाल पाशाचे योगदान स्पष्ट करा.

३. दुसऱ्या महायुद्धातील पश्चिम आशियाच्या महत्त्वाची चर्चा करा.

४. पश्चिम आशियातील अरब-इस्रायली संघर्षास कारणीभूत झालेल्या परिस्थितीचा मागोवा घ्या.

५. पश्चिम आशियातील तेलाच्या राजकारणातील सौदी अरेबियाच्या भूमिकेचे मूल्यांकन करा.

६. शीतयुद्धाच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांचे परीक्षण करा. त्याचा पश्चिम आशियावर कसा परिणाम झाला ?

७. सौदी अरेबियाचा राजा फैजलच्या कामगिरीचा खुलासा करा.

८. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :–
   (अ) पश्चिम आशियाचे भौगोलिक आणि राजकीय महत्त्व
   (ब) पहिल्या महायुद्धापर्यंतच्या पश्चिम आशियातील साम्राज्यवादी स्पर्धा
   (क) जॉर्डनच्या समस्या
   (ड) पश्चिम आशिया आणि दुसरे महायुद्ध

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA (Part I & II)
History Group (1) paper II

AGJ 1st half (e) 23

Con. 863-13. (Option 'B') Dalit movement (1900 - 1990) **BN–8162**

(3 Hours) **[Total Marks : 100**

25/04/2013

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Discuss the historical background of Dalit Movement. How far did Dr. B.R. Ambedkar give new dimention to it ?

2. Explain the various adverse effects of Caste system and practice of untouchability in Indian Society.

3. Review the role of Dr. B.R. Ambedkar in the emergence of political consciousness among Dalit with reference to Mahad Chaudar Tank Satyagrah.

4. State the importance of Round Table Conferences with reference to constitutional safeguards of Dalits.

5. Explain the significance of Mass Conversion to Buddhism by Dr. B. R. Ambedkar.

6. Analyse the Socio-political conditions that led to the rising of Dalit Panther in the Post-Ambedkar Era.

7. Trace the origin and trends of Dalit Literary Movement.

8. Comment on any **two** of the followings :–
(a) Meaning, Scope and Aims of Dalit Movement
(b) Kalaram (Mandir) Temple Entry Satyagrah
(c) Bhaujan Samaj Party
(d) Emancipation of Women.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) **[एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. दलित चळवळीच्या ऐतिहासिक पार्श्वभूमीची चर्चा करा. डॉ. बी.आर. आंबेडकरांनी तिला कसा नवा आयाय दिला ?

२. भारतीय समाजातील जाती व्यवस्थेचे आणि अस्पृश्यता प्रथेचे विविध दुष्परिणाम स्पष्ट करा.

३. महाड चवदार तळे सत्याग्रहाच्या संदर्भासह दलितांमध्ये जनजागृती निर्मितीस्तव डॉ. बी.आर. आंबेडकर यांच्या भूमिकेचा आढावा घ्या.

४. दलितांच्या संरक्षणार्थ घटनात्मक तरतूदींच्या संदर्भानूलक्षून गोलमेज परिषदांचे महत्त्व सांगा.

५. डॉ. बी.आर. आंबेडकरांनी सामूहिक बुध्दधर्म स्वीकारण्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

६. आंबेडकर कालोत्तर दलित पँथरच्या उदयास कारणीभूत असणाऱ्या सामाजिक-राजकीय स्थितीचे विश्लेषण करा.

७. दलित वाङ्‌मय चळवळीचा उदय आणि विचार प्रवाहांचा मागोवा घ्या.

८. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :-
(अ) दलित चळवळी अर्थ, व्याप्ती व ध्येय्ये
(ब) काळाराम मंदिर सत्याग्रह
(क) बहूजन समाजपार्टी
(ड) स्त्रीबंध मुक्ती.

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A (Part I & II)
History Group (i) paper III (Opt...)

AGJ 1st half (j) 13

Con. 2224-13. International Relations (1945-199...) ...78

(3 Hours) [Total M...

22/04/...

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Examine the circumstances that led to the Cold War between superpowers. What were its consequences ?
2. Review the growing Sino-Soviet rift during the Cold War.
3. Describe the role of U.S.A. and U.S.S.R. in the Kashmir issue.
4. Discuss the contribution of Non-Aligment movement in projecting the third world as a force.
5. Assess the significance of European Union as an important economic power in the world.
6. Evaluate the efforts by United Nations in the nuclear disarmament between 1945-1961.
7. Explain how terrorism has become serious threat to International Security.
8. Comment on :–
   (a) SAARC
   (b) Human Development.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) [एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. महासत्तामध्ये शितयुध्द सुरु होण्यास कारणीभूत ठरलेल्या परिस्थितीचे परिक्षण करा. त्याचे कोणते परिणाम झाले ?

२. शितयुध्दादरम्यान चीन व रशियातील वाढत्या दुराव्याचे पुनरावलोकन करा.

३. काश्मीर प्रश्नासंबंधी अमेरिका व रशियाची भूमिका विशद करा.

४. तिसरी जागतिक शक्ती प्रक्षेपीत करण्यात अलिप्ततावादी चळवळीच्या योगदानाची चर्चा करा.

५. जागतिक महत्त्वाची आर्थिक सत्ता म्हणून युरोपीयन संघाच्या महत्वाचे परिक्षण करा.

६. १९४५ ते १९६१ दरम्यान आण्विक निशस्त्रीकरणा संदर्भात संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या प्रयत्नांचे मुल्यमापन करा.

७. आंतरराष्ट्रीय सुरक्षेसंदर्भात आतंकवाद हा कसा गंभीर प्रश्न बनला आहे हे स्पष्ट करा.

८. भाष्य करा.
(अ) सार्क (SAARC)
(ब) मानवी विकास.

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA (Part I & Part II)
History Group (i) paper - IV (op...)
History of South east asia (1900-199...)

26 : 1st half.13-AM(e)

Con. 1142-13. ...08

StudentBounty.com

(3 Hours) [Total Mar...

4/05/2...

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Assess the nature of Dutch Colonialism in South East Asia of the beginning of the Twentieth Century A. D.

2. Evaluate the leadership of Hochi Minh in the liberation movement of Vietnam.

3. Examine the problems and challenges faced by the federation of Malaysia.

4. Write notes on the following :—
   (a) British Impenalism in Singapore
   (b) The New order of Suharto.

5. Discuss the progress of the movement for the restoration of Democracy in Myanmar under Aung San Suu Ki.

6. Review the nature of Filipino nationalistic response to the U. S. imperalism in Philippines.

7. Highlight the major developments that took place in Thailand from 1945-1990.

8. Comment on the following :—
   (a) Social movements in South East Asia Since 1945
   (b) Impact of Cold War in South East Asia.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) [एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नास **समान** गुण आहेत.

१. २० व्या शतकाच्या सुरूवातीस आग्नेय आशियातील डच वसाहतवादाच्या स्वरूपाचे मूल्यांकन करा.

२. व्हिएतनाम मधील स्वातंत्र्य चळवळीतील हो ची मिन्हच्या नेतृत्वाचे मूल्यमापन करा.

३. मलेशियन संघराज्याला सहन करावी लागलेली आव्हाने आणि समस्यांचे परीक्षण करा.

४. टिपा लिहा :-
   (अ) सिंगापूर मधील इंग्रजांचा साम्राज्यवाद
   (ब) सुहार्तोची नवीन आज्ञा.

५. अँग सॅन सू कीच्या नेतृत्वाखाली म्यानमारमध्ये सुरू असलेल्या लोकशाही पुनर्स्थापना चळवळीच्या प्रगतीची चर्चा करा.

६. फिलिपाईन मधील अमेरिकेच्या साम्राज्यावादास फिलिपीनोच्या राष्ट्रीय प्रतिसादाच्या स्वरूपाचा आढावा घ्या.

७. इ. स. १९४५ ते १९९० मधील थायलंड येथील प्रमुख घडामोडीवर प्रकाश टाका.

८. भाष्य करा :-
   (अ) इ. स. १९४५ पासूनच्या आग्नेय आशियातील सामाजिक चळवळी
   (ब) आग्नेय आशियातील शीत युद्धाचे परिणाम.

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA (Part I & Part · II)
History Group (ii) paper - V -
AGJ 1st half (g) 47 Historical method & philosophy of histo[ry]

Con. 1022-13.

B

(3 Hours) [Total Marks

27/04/20

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Examine the different kinds of sources that used in historical research.
2. Assess the various Auxilliary Sciences and state how they help historian in reconstruction of the past.
3. Explain the different criteria that used for determining the authenticity and credibility of historical sources.
4. Discuss the important elements in the effective presentation of result of historical research.
5. Bringout the main features of the secular approach to history.
6. Review the contribution of Hegel towards the development of idealist-view of history.
7. Analyse the role of Ranjit Guha in the development of subaltern school of history.
8. Write short notes on any **two** of the following :–
   (a) Interpretation of Sources
   (b) Marxist School of Indian Historiography
   (c) Orientalist School of Indian Historiography.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) **[एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नास **समान** गुण आहेत.

१. इतिहास संशोधनातील वेगवेगळया प्रकारच्या साधनांचे परीक्षण करा.

२. विविध सहाय्यक शास्त्रांचे मूल्यांकन करून ते कश्याप्रकारे इतिहासकारास भूतकाळाची पुनर्रचना करण्यात मदत करतात ते विशद करा.

३. इतिहास साधनांची विश्वसनीयता आणि वस्तुनिष्ठ सत्यता प्रस्थापित करणाऱ्या वेगवेगळया कसोट्या स्पष्ट करा.

४. इतिहास संशोधन निष्कर्षाचे परिणामकारक सादरीकरणातील महत्त्वाच्या घटकांची चर्चा करा.

५. इतिहासाच्या निधर्मी दृष्टीकोणाची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

६. आदर्शवादी इतिहासाच्या विकासातील हेगेलच्या योगदानाचा आढावा घ्या.

७. इतिहासाच्या वंचितवादी लेखनातील रंजीत गुहाच्या भूमिकेचे विश्लेषण करा.

८. खालीलपैकी कोणतेही **दोंहो**वर टीपा लिहा :-
   (अ) साधनांचे अर्थशोधन
   (ब) भारतीय मार्क्सवादी इतिहास लेखनशास्त्र
   (क) भारतीय पौर्वोत्यवादी इतिहास लेखनशास्त्र.

....

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A (Part I & II)

VT-F.H.Exam. Feb.-13- 150 History Group (ii) paper VII - (Op[...]) History of Buddism & Jainism upto 1000 A.D.

Con. 855–13. BN[...]

(3 Hours) [Total Marks : 1[...]

20/04/2013

StudentBounty.com

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Explain the important literary sources for the study of Buddhism.

2. Write a detailed note on life of Lord Buddha.

3. Discuss the four Noble Truth and Eight Fold Path as teachings of Lord Buddha.

4. Trace the role of Samrat Ashoka in the spread of Buddhism.

5. Describe the various sources for the study of Jainism.

6. Bring out the important Teachings of Vardhaman Mahavir.

7. Assess the contribution of King Samprati to the spread of Jainism.

8. Comment on any **two** of the following :–
   (a) Buddhist Councils
   (b) Buddhist Sects
   (c) Life of Mahavir
   (d) Jain Sects.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) (एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. बौद्धधर्माच्या अभ्यासाची महत्त्वाची वाङ्मयीन साधने स्पष्ट करा.

२. बुद्धाच्या जीवनावर सविस्तर टीप लिहा.

३. बुद्धाची शिकवण म्हणून चार आर्य सत्य आणि अष्टांग मार्ग यांची चर्चा करा.

४. बौद्ध धर्माचा प्रसार करण्यात सम्राट अशोकाच्या कार्याचा आढावा घ्या.

५. जैन धर्माच्या अभ्यासाच्या विविध साधनांची चर्चा करा.

६. वर्धमान महाविराची महत्त्वाची शिकवण सांगा.

७. जैन धर्माच्या प्रचारार्थ राजा संप्रतीच्या योगदानाचे मूल्यमापन करा.

८. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहोंवर** टिपा लिहा :-
   (अ) बुद्धधर्म संगीती
   (ब) बौद्धधर्म पंथ
   (क) महावीराचे जीवन चरित्र
   (ड) जैनधर्म पंथ.

****

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A (Part I & II)
History Group (I) paper - I (Option 'A')
History of Modern Maharashtra (1818 - 1920)
26/04/2013

VT-F.H.Exam. Feb.-13- 145

Con. 874–13. **BN–8**

(3 Hours) **[Total Marks : 100**

N.B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Write a detailed note on the political, economic conditions on the eve of British conquest in Maharashtra.

2. Examine the efforts made towards the emancipation of women in Maharashtra.

3. Assess the contribution of Dadabhoy Naoroji in the promotion of economic nationalism.

4. Evaluate the role of Arya Samaj and Theosophical Society in the promotion of Indian nationalism.

5. Discuss the developments in the field of agricultural economy between 1861 and 1920.

6. Review the part played by Revolutionaries in the winning of Swarajya.

7. Give an account of the educational and literary developments in Maharashtra during the period of your study.

8. Write short notes on any **two** of the following :–
   (a) Transport and communication system in Maharashtra
   (b) Lokhitwadi Gopal Hari Deshmukh
   (c) Indian National Congress and Maharashtra
   (d) Revolt of Vasudev Balwant Phadke.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) **(एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. ब्रिटीश राजवटीपूर्वी महाराष्ट्रातील राजकीय आणि आर्थिक परिस्थीतीवर सविस्तर टीप लिहा.

२. स्त्रीबंधमुक्ती संबंधी केलेल्या कामगीरीचे परीक्षण करा.

३. आर्थिक राष्ट्रवादाच्या संवर्धनातील दादाभाई नौरोजींच्या योगदानाचे मूल्यांकन करा.

४. आर्य समाज आणि थिऑसाफीकल सोसायटीची राष्ट्रवादाच्या संवर्धनातील भूमीकेचे मूल्यमापन करा.

५. इ. स. १८६१ ते १९२० मधील शेती आणि *अर्थव्यवस्थेतील* घडामोडींची चर्चा करा.

६. *स्वराज्य प्राप्तीतील* क्रांतीकारकांच्या सहभागाचा आढावा घ्या.

७. तूमच्या अभ्यासाच्या कालखंडातील महाराष्ट्रातील शिक्षण आणि वाङ्मयातील विकासाचा खूलासा करा.

८. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर थोडक्यात टिपा लिहा :-
(अ) महाराष्ट्रातील दळणवळण व वाहतूक पध्दत (ब) लोकहितवादी गोपाळ हरि देशमूख
(क) अखील भारतीय राष्ट्रीय कॉंग्रेस व भारतीय (ड) वासूदेव बळवंत फडके यांचा उठव.

****

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A (Part I & II)
History Group (I) paper - II
(option 'A') Indian National Movement (1858-1947) 25/04/2013

AGJ 1st half (j) 8

Con. 866-13. **BN-8161**

(3 Hours) **[Total Marks : 100**

N.B. (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Write about the Nationalist School of historiography to understand the Indian National Movement. **20**

2. Discuss the peasants movements under the period of your study. **20**

3. Evaluate the role of Raja Ram Mohan Roy and Brahmo Samaj in the rise and development of socio-religious reform movements. **20**

4. Examine the British Economic Policies and their impact on the rise of Economic Nationalism in India. **20**

5. Discuss the significance of various Political Associations that led to the growth of Indian Nationalism in India. **20**

6. Assess the importance of the Doctrine of Satyagraha as enunciated by Mahatma Gandhi. **20**

7. Trace the constitutional development in India between 1917 and 1935. **20**

8. Write short note on any **two** of the following :— **20**
   (a) Subaltern School of Historiography
   (b) All India Muslim League
   (c) Emergence of women as a new force in the Indian National Movement
   (d) The Indian National Army's role towards the achievement of Independence.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) **[एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांस **समान** गुण आहेत.

१. भारतीय राष्ट्रीय चळवळीच्या आकलनातील राष्ट्रवादी इतिहास लेखनासंबंधी लिहा. २०

२. तुमच्या अभ्यासाच्या कालखंडातील शेतकरी चळवळीची चर्चा करा. २०

३. सामाजिक आणि धार्मिक सुधारणा चळवळीच्या उदयातील आणि विकासातील राजाराम मोहनरॉय आणि ब्रम्हो समाजाच्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा. २०

४. भारतात आर्थिक राष्ट्रवादाच्या उदयातील इंग्रजीच्या धोरणांचे आणि त्याच्या परिणामाचे परीक्षण करा. २०

५. भारतीय राष्ट्रवादाच्या विकासास कारणीभूत झालेल्या विविध राजकीय संघटनांच्या महत्त्वाची चर्चा करा. २०

६. महात्मा गांधीच्या सत्याग्रह सिध्दांताच्या महत्त्वाचे मूल्यांकन करा. २०

७. १९१७ ते १९३५ मधील भारतातील घटनात्मक विकासाचा मागोवा घ्या. २०

८. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर थोडक्यात टिपा लिहा :- २०
   (अ) वंचितवादी इतिहास लेखनशास्त्र
   (ब) अखिल भारतीय मुस्लिम लीग
   (क) भारतीय राष्ट्रीय चळवळीत नवशक्ती म्हणुन उदयास आलेली स्त्री
   (ड) स्वातंत्र्य प्राप्तितील भारतीय राष्ट्रीय सेनेची भूमिका.

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers